Gemeente Borger-Odoorn

M e m o

Exloo, 09 juni 2026

Bestemd voor*:* Gemeenteraad

Afkomstig van: College van burgemeester en wethouders

Onderwerp: Financiele effecten Meicirculaire 2026

Kopie naar:

Inhoud:

Inleiding
Op 29 mei 2026 hebben we de Meicirculaire 2026 ontvangen. We gaan in dit memo in op de belangrijkste ontwikkelingen uit de circulaire.

We hebben in de Kadernota 2027 voorgesteld om de extra middelen uit de Meicirculaire 2026 te storten in het budget dat is bestemd voor de opvang van indexaties. Het belangrijkste argument hiervoor is dat onze inschatting is dat er meerdere posten in de begroting 2027 geïndexeerd dienen te worden om de budgetten op niveau te houden.

We hebben in de Kadernota 2027 hogere raming opgenomen voor de bedrijfsvoering (ICT) , gemeenschappelijke regelingen en een aantal kleinere posten om prijsstijgingen door indexatie op te vangen. Hieronder staat de tabel waarin de stelpost die in de Kadernota 2027 op pagina 39 staat, is opgenomen.

Overzicht voorstellen voor indexatie (bedragen in euro's)

Thema	betreft	2027	2028	2029	2030
		850.987	**1.732.164**	**2.728.811**	**2.801.516**
1	GGD - additionele taken	50.000	50.000	50.000	50.000
2	Indexering huisvestingssubsidie	5.300	5.300	5.300	5.300
3	Bedrijfsvoering (CAO aanpassing)	pm	pm	pm	pm
4	Leasekosten wagenpark	37.000	37.000	37.000	37.000
5	Wet open overheid (adviseur) Dubbel?	20.000	20.000	20.000	20.000
6	ICT Indexatie	359.000	359.000	359.000	359.000
7	Juridische zaken	48.000	48.000	48.000	48.000
8	Juridische zaken abonnementen	27.000	27.000	27.000	27.000
9	Initiatievenbudget voor het opstarten van projecten en programma	25.000	25.000	25.000	25.000
10	Werkbudget gebiedscoordinatoren	5.000	5.000	5.000	5.000
11	Indexering WSW onderhoudsbestek	33.600	33.600	33.600	33.600
12	Regionaal Historisch Centrum Drents Archief	31.511	39.389	39.389	39.389
13	Bijdragen aan Gr'en	1.679	123.170	143.727	291.010
14	Verzekeringen	95.000	95.000	95.000	95.000
	Totaal indexaties	738.090	867.459	888.016	1.035.299
	Resterende ruimte voor indexaties stand Kadernota 2027	**112.897**	**864.705**	**1.840.795**	**1.766.217**

Effecten Meicirculaire 2026

In onderstaande tabel wordt een vergelijking gemaakt tussen de in de (meer-jaren) begroting 2026-2030 opgenomen bijdrage uit het gemeentefonds (gebaseerd op de septembercirculaire 2025) en de te verwachten bijdrage na verwerking van de meicirculaire 2026. (bedragen x € 1.000).

		2026	2027	2028	2029	2030
	Opgenomen in de MJB 2025-2030 stand septembercirculaire 2025	65.654.111	65.651.444	65.116.739	66.795.428	66.813.881
	Uitkomsten meicirculaire 2026	66.247.534	68.287.747	66.632.438	66.699.464	68.824.713
	Hogere uitkering	593.423	2.636.303	1.515.699	-95.964	2.010.832
	Taakmutaties:					
1	Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo		345.680			
2	Huishoudelijke hulp uit de Wmo				-2.169.003	-2.238.269
3	Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo				647.652	668.334
4	Kinderopvang pleegouders	15.043	15.487			
5	Compensatieregeling niet-beoogde kosten jeugdzorg	-85.275				
6	'Weeffout' Jeugdzorg	-14.227	-14.577	-14.938	-15.352	-15.838
7	Suppletie-uitkering Bommenregeling	14.321				
8	Participatie (IU)	230.728	266.847	342.649	337.832	327.469
9	Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)	15.220				
10	Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) (DU)	276.500				
11	Erfgoed en Overheid	55.000				
12	Alleenverdienersproblematiek	39.879				
13	Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp	27.821				
14	IBO Problematische schulden	25.234				
15	Ondersteuning lokale politieke partijen	10.248				
16	Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)		935.825			
	Totaal taakmutaties	610.492	1.549.262	327.711	-1.198.871	-1.258.304
	Netto voordeel (- = nadelig)	-17.069	1.087.041	1.187.988	1.102.907	3.269.136

De hogere uitkeringen zijn voornamelijk een gevolg van een toename van de omvang van het Gemeentefonds (accres) en landelijke aantallen. Ook de extra middelen die we ontvangen voor extra taken leiden tot een grotere omvang van het Gemeentefonds. Opvallend zijn echter ook de omvangrijke uitnames in 2029 en 2030 als gevolg van het schrappen van de huishoudelijke binnen de WMO.

Taakmutaties
We lichten nu de effecten uit de Meicirculaire 2026 (onderdeel taakmutaties in de tabel) toe.

1. **Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo**
   De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo (ter vervanging van het abonnementstarief) is uitgesteld van 1 januari 2027 naar 1 januari 2028. Hierdoor valt de eerder ingeboekte besparing in 2027 tijdelijk weg. Om dit op te vangen wordt in 2027 een bedrag overgeheveld van de begroting van het ministerie van VWS naar het gemeentefonds en toegevoegd. Dit betekent dat we in 2027 € 345.680 ontvangen.

2. **Huishoudelijke hulp uit de Wmo**
   Het kabinet heeft besloten dat huishoudelijke hulp niet langer via de Wmo wordt vergoed voor mensen die dit zelf kunnen betalen. Deze maatregel gaat in op 1 januari 2029. Hierdoor stopt huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo. Het gevolg is dat gemeenten minder kosten hebben voor deze voorziening. Omdat gemeenten minder hoeven uit te geven, wordt de omvang van het gemeentefonds verlaagd. We ontvangen daardoor in 2029 € 2.169.003 minder voor de uitvoering van de WMO-huishoudelijke hulp. In 2030 is dat € 2.238.269 minder.

3. **Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de WMO**
   Hoewel huishoudelijke hulp grotendeels uit de Wmo verdwijnt, blijft de gemeente verantwoordelijk voor mensen die niet in staat zijn om dit zelf te regelen of te betalen. Voor deze groep wordt een vangnet ingericht. Hiervoor ontvangen gemeenten vanaf 2029 jaarlijks € 430 miljoen extra via het gemeentefonds. Voor Borger-Odoorn betekent dit dat we in 2029 € 647.652 ontvangen en in 2030 € 668.334 meer ontvangen.

4. **Kinderopvang pleegouders**
   De Rijksoverheid stelt extra geld beschikbaar om pleegouders te helpen bij de kosten van kinderopvang en buitenschoolse opvang (bso) voor hun pleegkinderen. Deze regeling geldt voor alle pleegouders, ook als de plaatsing vrijwillig is. Pleegouders betalen nu vaak nog een eigen bijdrage nadat zij kinderopvangtoeslag hebben ontvangen. De extra middelen zijn bedoeld om deze resterende kosten te verlagen. In de meicirculaire 2026 zijn deze middelen voor 2026 en 2027 ook aan het gemeentefonds toegevoegd. Dat levert voor beide jaren circa € 15.000 op.

5. **Compensatieregeling niet-beoogde kosten jeugdzorg**
   Op 16 juni 2025 is de SPUK “Niet beoogde jeugdzorgkosten vanwege verblijf” verlengd voor de zorgkosten over de jaren 2024 en 2025. Hiervoor is € 60 miljoen uit het gemeentefonds gehaald en ten gunste van de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) gebracht. Dit leidt voor ons tot een verlaging van € 85.275.

6. **'Weeffout' Jeugdzorg**
   Bij de decentralisatie van de jeugdzorg in 2015 is geld overgeheveld van het provinciefonds naar het gemeentefonds. Daarbij is een fout gemaakt: er is toen structureel te veel naar gemeenten gegaan. Dit kwam doordat geen rekening werd gehouden met het feit dat grote steden zoals Amsterdam, Rotterdam en Den Haag al zelf verantwoordelijk waren voor jeugdzorg. Deze fout wordt nu hersteld. Vanaf 2026 wordt deze correctie structureel doorgezet. Gevolg is dat wij vanaf 2026 structureel circa € 15.000 minder ontvangen.

7. **Suppletie-uitkering Bommenregeling**
   Voor de ontwikkeling van de locatie Koesteeg in Borger is in het najaar van 2025 een volledig vlakdekkend archeologisch onderzoek uitgevoerd. Tijdens de uitvoering zijn op twee momenten restanten van mortiermunitie uit de Tweede Wereldoorlog aangetroffen. Dit leidde tot het stilleggen van het archeologisch onderzoek en het instellen van een volledig onderzoek naar ontplofbare oorlogsresten (OOO).
   Tijdens dit onderzoek is één niet-gesprongen mortiergranaat aangetroffen en geruimd door de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD). Door deze gebeurtenissen heeft de gemeente extra kosten moeten maken.
   Maximaal 68% van de gemaakte kosten kunnen via het gemeentefonds vergoed worden. De totale kosten bedragen € 21.060. Wij ontvangen € 14.321.

8. **Participatie (IU)**
   Het macro-budget voor de uitvoering van de integratie-uitkering Participatie is verhoogd. Het macrobudget omvat de rijksbijdragen voor de uitvoering van de WSW, beschut werk en de Sociale infrastructuur. Voor Borger-Odoorn betekent dit dat wij voor de jaren 2026-2030 gemiddeld € 300.000 extra ontvangen.

9. **Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)**
   Er zijn in 2026 landelijk extra middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Hierdoor ontvangen wij in 2026 € 15.220 extra.

10. **Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) (DU)**
    In het NPVR werken het Rijk en 11 regio's langjarig samen aan het vergroten van de brede welvaart. In de septembercirculaire 2025 zijn middelen voor 2025 tot en met 2027 aan zowel het gemeentefonds als het provinciefonds toegevoegd. Het totaalbudget dat beschikbaar komt voor gemeenten is € 348.000 in 2026.
    Van het beschikbare budget is € 276.500 van het provinciefonds naar het gemeentefonds overgeboekt. Aanleiding is dat de gemeente Borger-Odoorn nu, in plaats van de provincie Drenthe, kashouder is van de regio Emmen (Zuid- en Oost-Drenthe).

11. **Erfgoed en Overheid**
    Gemeenten en provincies vervullen een belangrijke functie in de bescherming en het beheer van archeologisch erfgoed, gebouwde monumenten en cultuurlandschappen. De capaciteit en deskundigheid op het gebied van erfgoed in de fysieke leefomgeving bij provincies en gemeenten staat onder druk. Het Programma Erfgoed opgestart door onder meer de VNG en IPO en de Rijksoverheid bevat een stimuleringsaanpak gericht op duurzame versterking van de uitvoering van wettelijke taken op het gebied van erfgoed in de fysieke leefomgeving. Wij ontvangen in 2026 uit dat programma € 55.000.

12. Alleenverdienersproblematiek

Gemeenten kunnen huishoudens die getroffen zijn door de alleenverdienersproblematiek individuele bijzondere bijstand bieden. Deze decentralisatie-uitkering maakt dit mogelijk. Er is in totaal € 33,5 miljoen beschikbaar. Voor de alleenverdienersproblematiek in 2026 is een bijdrage van € 27,5 miljoen beschikbaar. Verder is er een nabetaling van € 6 miljoen voor 2024. Voor ons betekent dit een eenmalige ontvangst van € 39.879.

13. Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp

Het beoogde doel van deze decentralisatie-uitkering is om gemeenten de mogelijkheid te bieden om de bestaande lokale aanpak van energiearmoede te intensiveren. Om gemeenten te helpen, hebben het ministerie van SZW, de Stichting Tijdelijk Noodfonds Energie (TNE) en de VNG samengewerkt aan een portaal dat op een zorgvuldige en veilige wijze contactgegevens van aanvragers bij het TNE, die hiervoor toestemming hebben gegeven, beschikbaar stelt aan gemeenten.
In combinatie met de ontvangen data maakt dit het mogelijk huishoudens met een hoge energierekening en een laag inkomen gericht te benaderen, passende ondersteuning te bieden en daarbij gebruik te maken van het bestaande lokale hulpaanbod. Dit levert ons € 27.821 op in 2026.

14. IBO Problematische schulden

Het kabinet heeft een pakket aan maatregelen ingevoerd om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. In 2026 wordt beoogd bestuurlijke afspraken te tekenen tussen alle branches van vastelastenpartners, Divosa, Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde (NVVK) en de VNG en het ministerie van SZW. Deze afspraken hebben tot doel om de vroegsignalering van schuldenproblematiek een impuls te geven. Partijen voeren tot en met 2029 verbetermaatregelen door met als doel om het bereik van de doelgroep te verdubbelen en de ongewenste uitval van de deelnemende doelgroep te halveren. In 2026 ontvangen we € 25.234.

15. Ondersteuning lokale politieke partijen

Op de huidige begroting van het ministerie van BZK is € 8,2 miljoen in 2026 beschikbaar voor de subsidiëring van decentrale politieke partijen. Dit is onderdeel van het wetsvoorstel Wet op de politieke partijen (Wpp). Omdat deze wet nog niet in werking is getreden, ontbreekt momenteel de vereiste wettelijke grondslag om deze middelen uit te keren.

De leden Clemminck – Tijs van der Brink hebben een amendement op de Ontwerpbegroting 2026 ingediend voor de ondersteuning lokale politieke partijen. Dit heef ertoe geleid dat er € 5,5 miljoen in 2026 aan het gemeentefonds wordt toegevoegd. Gemeenten worden hierdoor in de gelegenheid gesteld om politieke partijen die een zetel hebben in de gemeenteraad te ondersteunen. De verdeling van deze middelen is gebaseerd op het totaal aantal zetels in de gemeenteraad maal het bedrag per zetel. Het bedrag per zetel is afhankelijk van het inwoneraantal van de gemeente. Borger-Odoorn ontvangt € 10.248.

16. Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)

Voor 2027 is € 671 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Hiervan wordt € 583 miljoen verdeeld. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op de verschillende taken die

gemeenten hebben en bijbehorende indicatoren zoals het aantal inwoners van een gemeente. Dezelfde verdeelsleutel is ook voor 2026 toegepast.

Van het totaalbudget wordt € 85,9 miljoen van het totaalbudget toegekend voor plannen die gemeenten hebben op gebied van het aardgasvrij maken van wijken, het aanleggen van windparken of zonneweiden of een zero-emissie-zone. Borger-Odoorn ontvangt € 935.825 in 2027.

Resume
We stellen voor het NETTO voordeel toe te voegen aan de stelpost indexatie. In de begroting 2027 komen we met voorstellen voor indexatie.

In de tabel hieronder worden de effecten van de meicirculaire gerelateerd aan de omvang van de stelpost indexatie zoals die staan in de Bestuursrapportage 2026 I en de Kadernota 2027 is vermeld.

Budget voor Indexaties	2026	2027	2028	2029	2030
Stand BERAP 2026	0				
Ruimte voor indexatie stand Kadernota 2027	0	112.897	864.705	1.840.795	1.766.217
Effecten Meicirculaire 2026	-17.069	1.087.041	1.187.988	1.102.907	3.269.136
Nieuwe stand na de Meicirculaire 2026	-17.069	1.199.938	2.052.693	2.943.702	5.035.353

Conclusie
Al met al valt deze Meicirculaire voor de jaren 2027 – 2030 voordelig uit. Zorg is dan wel de uitnamen in 2029 en 2030 voor de huishoudelijke hulp WMO.
De effecten van de meicirculaire worden vertaald in de begroting 2027-2030 (stelpost indexatie). De gevolgen voor 2026 zijn beperkt en worden verwerkt in de BERAP II 2026.

Bij de begroting 2027 doen we een voorstel voor de jaren 2027 en verder voor het indexeren van de verschillende budgetten. Het is onze verwachting dat een groot deel van het budget voor indexatie gaat naar het indexeren van de budgetten sociaal domein.
Deze budgetten zijn namelijk in de afgelopen jaren incidenteel verhoogd en niet geïndexeerd.